

І. П. Скороход

*к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова*

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

В сучасному світі трансформації економіки і розвитку економічних теорій, нові погляди на зміст соціальної ролі бізнесу почали з'являтися в 50-х рр. XX ст. Вагомим повштокхом для цього стала праця Хоуарда Боуена «Соціальна відповідальність бізнесмена», де автор запропонував концепцію соціальної відповідальності бізнесу, як усвідомлення більш широких соціальних цілей при прийнятті ділових рішень, що може принести соціальні й економічні вигоди суспільству [1].

Як результат діяльності неприбуткових організацій поняття «соціальне підприємництво» поступово сформувалося у Сполучених Штатах в 1970-х роках. Сформувалось чітке розуміння того, що держава як інституція в ліберальній ринковій економіці повинна вирішувати частину соціальних проблем, тому має бути заці-

кавлена у створенні та розвитку соціального підприємництва, яке здатне виконувати дві функції, мати позитивний соціальний вплив, а саме створення робочих місць та виробництво продукції, надання послуг, виконання робіт, а також – бути фінансово незалежною та прибутковою.

Соціальне підприємництво – це інноваційна діяльність, яка направлена на вирішення соціальних проблем суспільства, таких як безробіття та бідність. Це явище унікальне оскільки базується одночасно на принципах традиційного підприємництва та благодійності, маючи ознаки соціальної спрямованості та підприємницького підходу.

Слід визначити відмінності цього явища від традиційного підприємництва, а саме, соціальне підприємництво базується на принципах:

- вирішення снуючих соціально-економічних проблем сучасного суспільства;
- рентабельність, яка означає, незважаючи на те, що, головна ознака соціального підприємництва – благодійність, вона повинна базуватися на принципах самоокупності, щоб мати можливість вести соціальну діяльність;
- підприємницький підхід означає, що підприємець повинен знаходити можливості для розвитку свого бізнесу, акумулювати ресурси, приймати рішення, які мають позитивний вплив на суспільство.

Соціальне підприємництво – це певний інноваційний підхід, який може застосовуватися до будь-якої сучасної бізнес-моделі, і тенденція до зростання кількості таких моделей підприємництва спостерігається в сучасному світі.

Соціальне підприємництво в Україні є ще новим явищем, про яке заговорили на початку 21 ст., тому, більшість представників бізнесу не розуміють механізм його дії та позитивні ефекти. Вони не розглядають його як дієвий інструмент розв'язання суспільних проблем, не усвідомлюють переваг соціального підприємництва також держава та суспільство. Саме тому феномен соціального під-

приємництва, дослідження його теоретичних та практичних аспектів набуває особливої актуальності на сучасному етапі розвитку економіки. Одночасно, у суспільства існує потреба в соціальному підприємстві. Однак ринок не насичений в частині попиту на продукти соціального підприємництва, які потребують клієнтів, досить мало тих, хто готовий діяти як соціальне підприємство.

В Україні існує соціальний бізнес, який представляє собою гібрид бізнесу і волонтерства. Бізнес генерує прибуток, продаючи продукти або послуги, але не завжди вирішує суспільні проблеми. Волонтерство – навпаки, вирішує суспільні проблеми, але рідко буває прибутковим. Соціальне підприємництво об'єднує в собі фінансову стійкість бізнесу і соціальну орієнтованість волонтерства.

З досвіду функціонування і розвитку соціального підприємництва в Україні фахівці в даній галузі формують і класифікують такі основні риси :

По-перше, це – прибуткова діяльність. Бізнес, традиційний або інноваційний, матеріальне виробництво чи послуги, сільське господарство чи охорона здоров'я, головне, щоб ця діяльність був рентабельною.

По-друге, повинні бути визначені соціальні цілі. Це обов'язково повинно бути прописано у статуті організації або в інших документах, які є обов'язковими до виконання.

По-третє, отриманий прибуток реінвестується в розширення діяльності, мета якої – досягнення соціальних цілей.

По-четверте, демократичне управління, що означає залучення до процесу прийняття рішень усіх зацікавлених сторін, а це в свою чергу, забезпечує відкритість роботи соціального підприємства.

І головне, соціальне підприємництво – це діяльність, яка безпосередньо пов'язується із соціальною місією – інвестуванням в людський капітал, в розвиток персоналу, це – реакція суспільства на соціальну проблему, яка є актуальною на цей час.

Література:

1. Bowen H. R. Social Responsibilities of the Businessman / Bowen H. R. – New York: Harper & Row: 1953. – 167 p.

2. Баффетт У. Эссе об инвестициях, корпоративных финансах и управлении компаниями / Баффетт У. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2008. – 268 с.
3. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Котлер Ф., Лі Н. / Пер. з англ. – К.: Стандарт, 2005. – 302 с.